

Список використаної літератури

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М. Дичківська. – 2 - ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремін. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Карина Дмитренко

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Введення інноваційних методів навчання є шляхом до розвитку сучасної освіти, цілеспрямованого перетворення змісту навчання і організаційно-технологічних основ освітнього процесу, з метою підвищити якість освітніх послуг, конкурентоспроможності освітніх установ і їх випускників та забезпечити всебічний особистісний і професійний розвиток учнів. Доцільно розглянути такі інноваційні методи навчання як навчання методом «кросоверу», випадкове(побічне) навчання та диспут.

Навчання методом «кросоверу» пов'язує формальні і неформальні способи навчання. Навчання поза школою підтримує розвиток навичок і схильностей, які допомагають учням в школі. Простий приклад кросоверу від формального до неформального навчання є відвідування музею. Цей досвід має очевидні освітні аспекти, але є набагато цікавішим ніж шкільні заняття.

Деякі європейські школи і університети розглядають неформальну і неакадемічну практику навчання як провідні, так як вони відходять від так званої «сидячої» освіти, яка включає в себе проведення часу в класі і за домашніми завданнями. Цей метод навчання фокусується на розвитку здатності учнів досягати цілей і набувати навичок, а не на обсязі отриманих знань. Визнання того, що неформальне навчання студентів може внести свій вклад в розвиток їх навичок і вмінь, може привести до зниження навантаження студента і дати йому можливість для неорієнтованої на навчання діяльності за межами класної кімнати, яка в подальшому стане частиною шкільних занять.

З іншої сторони, надлишок неформального навчання може привести до зниження очікувань офіційних результатів. В такому випадку, заходи потрібно розробляти так, щоб вони не перешкождали здобуванню теоретичних знань. Дуже цікавим прикладом кросоверу є інноваційний проект який був проведений з студентами, які виготовляли стільці поки вивчали американську літературу. Цей процес допоміг їм розвинути навички спілкування, співпраці та вирішення проблем. Виявлення зв'язку між створенням поезії і виробництвом меблів допомогло їм оцінити структуру і майстерність написання письмових текстів.

Перехід до навчання методом «кросоверу» вимагає коригування способів оцінки і розпізнавання досягнень. Потрібно приймати до уваги діяльність студентів в різних сферах життя. Наприклад, використання таких сайтів як Tumblr або Pinterest допомагає розвивати професійні навички такі як управління, висунення доказів та аргументоване коментування.

Цей метод також надасть неформальним вчителям і викладачам можливість для професійного розвитку. Ті, хто працюють у сфері неформального навчання в музеях і громадських центрах можуть отримати доступ до місцевої навчальної програми і розвивати зв'язки між програмними заходами і шкільним навчанням [4].

В школах і університетах України метод «кросоверу» застосовується вкрай рідко, і зазвичай має слабкий зв'язок з класною роботою. Лише деякі вчителі і викладачі розуміють доцільність схрещування формального та неформального навчання і приймають до уваги діяльність учнів і студентів в різних сферах життя.

Отже, завданням цього методу є розробити таку діяльність учнів, яка має узгоджуватися з навчальним планом і включати веселощі і свободу неформальних досліджень.

Українські науковці розглядають *випадкове (побічне)* навчання як навчання, коли категорії намірів немає, але є усвідомлення, що процес отримання знань відбувся [2]. Національний освітній глосарій пропонує таке визначення: «Різноманітні форми навчання, що не організовані або відбуваються за комунікації, не створеної спеціально для навчання. Може відбуватися під час повсякденної діяльності, під час ділових й інших зустрічей, перегляду телепередач тощо» [1]. Зарубіжні науковці розглядають це як навчання незаплановане, ненавмисне, те яке проходить, поки людина займається справами, які начебто не є пов'язаними з навчальним процесом [4].

Випадкове навчання може статися в будь-якому місці, в будь-який час: вдома, під час роботи, прогулянки. Воно зазвичай не є запланованим викладачем і навчальним планом. Воно часто відбувається в рамках заходів, які учні відвідують за вибором і є складовою частиною повсякденної роботи і відпочинку. Школи визнають, що діти можуть вчитися через гру і відкриття, але мало усвідомлюють те, що цей факт може лягти в основу створення нового навчального плану для початкової школи.

Дослідники визначили чинники, які роблять випадкове навчання успішним. До них відносяться: цілі учнів, люди поблизу для взаємодії, інструменти, які вони мають в своєму розпорядженні, їх місце розташування і час, коли вони доступні. Розуміння цих факторів покращує розуміння побічного навчання і дозволяє створювати середовища, які підтримують цей вид навчання.

Щодо сприяння випадкового навчання, слід зауважити, що дизайнери ігор збагачують можливості випадкового навчання в рамках комп'ютерних ігор, встановлюючи завдання та пропонуючи винагороду. Також викладачі іноземної мови розуміють, наскільки вивчення мови впливає на розуміння соціального

життя народу, мова якого навчається, і навпаки. Тому, вони рекомендують зануритися в вивчення мови, застосовувати її кожен день, більше подорожувати. Шанси на вивчення іноземної мови у мандрівників набагато більші, ніж у тих, хто навчається в класі. Педагоги зазначають, що навчання проходить протягом усього життя, тому дуже важливим є встановлення зв'язків між побічним і на-вмисним навчанням.

Нові розробки мають перспективи для поширення випадкового навчання. Наприклад, додаток *iSpot* призначений для людей будь-якого віку, щоб ділитися своїми враженнями від спостережень за дикою природою. Турист може завантажувати фотографію незвичайної птиці, комахи або квітки до *iSpot*, додавши основну інформацію. Інші доповнюють це фото додаванням іншої інформації та шляхом зміни існуючої [4]. Також, підтримують вид випадкового навчання такі сайти як Wikipedia, Twitter, канали Vsauce, Mental Floss, MinutePhysics, SciShow, SmarterEveryDay, Khan Academy на сайті Youtube, відеоігри Oregon Trail, Bill Nye, Carmen Sandiego, різні фільми та мультфільми.

Отже, випадкове навчання є дуже дієвим, і вчителі мають надати дітям інформацію про деякі сайти чи ігри, які можуть здатися учням цікавими. Адже розвиток технологій призвів до того, що діти користуються мас-медіа змалечку, тож треба розпоряджатися цими здобутками правильно.

Вчений Чайка В.М. дає таке визначення *диспуту*: «словесний метод навчання, суть якого полягає в цілеспрямованому зіставленні різних поглядів на наукову чи суспільну проблематику з метою формування в учнів оцінних суджень, зміцнення світоглядних позицій [1]. Зарубіжні дослідники також вживають термін «навчання через аргументацію» («learning through argumentation») [4].

Сучасна освіта дозволяє студентам стати активними учасниками процесу навчання. Метод диспутів готує студентів до світу, в якому наслідки науки, такі як зміна клімату та генна інженерія, впливають на кожну людину і публічно обговорюються.

Студенти можуть розуміти наукові ідеї поглиблено беручи участь в комунікаційних процесах, які використовують вчені. Вони включають міркування і суперечки щодо наявних фактичних даних для того, щоб поліпшити або спростувати деякі ідеї. Методи наукової аргументації не обмежуються традиційними науками, але можуть бути застосовані до математики, історії, мови, мистецтва і гуманітарних наук. Наукова аргументація контрастує з традиційною педагогікою, яка заснована на читанні лекцій і створює закриті питання, на які відповіді вже відомі.

Для того, щоб скористатися аргументацією, студенти повинні слухати і говорити обережно, підтверджувати претензії і обговорювати ідеї за допомогою розуму і доказів. Практична діяльність вчителів, пов'язана з навчанням на основі аргументації включає в себе: забезпечення того, що студенти можуть чітко сформулювати свої ідеї усно і письмово; постановку питань, які спонукають учнів оцінити і поліпшити свої ідеї; перефразування аргументів студентів в

більш науковій або математичній мові; забезпечення того, що студенти розробляють і використовують моделі для побудови пояснення.

Професійний розвиток може допомогти вчителям вести динамічні групові дискусії з використанням цих стратегій. Вчителі можуть підтримувати конструктивну аргументацію шляхом встановлення норм і правил диспуту.

Хороший спосіб викликати серйозне обговорення наукових ідей - ставити питання для роздумів, що не має простої відповіді і вимагає обговорення теорії та доказів. Ось кілька прикладів:

- Чому птахів не б'є електричним струмом, коли вони приземляються на високовольтні дроти?

- Чому ми не відчуваємо вагу літака, коли він летить над нами?

- Чи можна виміряти інтелект?

- Чи можливі подорожі у часі?

- Як ми можемо дізнатися, чи був Ісус реальною людиною?

Вчителі можуть попросити студентів дослідити тему в групах, а потім поділитися і порівняти свої відповіді. Технології спілкування в класі можуть допомогти цьому процесу. Учитель може попросити учнів запропонувати різні відповіді на питання, а потім проголосувати за кращу відповідь. Потім вчитель може попросити клас обговорити відповіді, можливо, додати ще один доказ. Як правило, відповіді студентів починають сходиться до більш нормативного розуміння наукової теми.

Студенти також можуть брати участь в науковій аргументації он-лайн. Наприклад, система *Cohere* допомагає підвищити рівень розуміння наукових питань, таких як системи людського організму і причини забруднення.

Більшість студентів і викладачів звикли до питань з відомими відповідями, які запитують для того, щоб студенти могли продемонструвати індивідуальну майстерність в формулюванні ідеї. На противагу цьому, аргументація дає можливість студентам будувати знання через процес пропонування, критики і захисту ідей по черзі. Це може бути трудомістким процесом. Вчителі можуть витратити кілька років на те, щоб стати фахівцями в проведенні класних дискусій, які сприяють розвитку наукових знань і навичок аргументації. Розробка доцільних питань або теми для наукової аргументації може бути складним процесом. На щастя, ресурси у вільному доступі в Інтернеті надають приклади, які допомагали вчителям в минулому. [4]

Отже, сучасна українська система освіти повинна орієнтуватися на досвід європейських навчальних закладів, використання інформаційних технологій, поширення інтерактивного навчання, заохочення вільного мислення учнів.

Список використаної літератури

1. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / [авт.-уклад. :В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий та ін.] / За ред. В.Г.Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – С. 14.

2. Сліпич Ю. В. Професійний розвиток педагогів як педагогічна категорія / Ю. Сліпич // Молодь і ринок. – 2011. – № 1. – С. 132-135. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2011_1_30.
3. Чайка В. М. Основи дидактики : навч. посіб. / В. М. Чайка. – К. : Академвидав, 2011. – 240 с.
4. Innovating Pedagogy 2015: Open University Innovation Report 4 [Electronic resource] / [Sharples, M., Adams, A., Alosie, N. and others] – Electronic data. – [Milton Keynes: The Open University, Institute of Educational Technology, 2015]. – P. 11-18, 33-35. – Mode of access: World Wide Web: open.ac.uk/innovating

Лілія Цівінська

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ВИШУ

*«Найважливішим у навчанні
ми визнаємо належне виховання»*

Платон

В історії людства освіта і виховання виконували основні функції: засвоєння, збереження і передачу надбань культури; підготовка до практичної діяльності; ліквідація неписьменності; підготовка особистості, здатної працювати в основних точках зростання суспільного і наукового прогресу. Педагогічна культура включає в себе науку, освіту і практику. Педагогічне виховання і самовиховання сучасної студентської молоді передбачає в кінцевому результаті набуття ознак саморегуляції свідомої навчальної діяльності. Це означає існування внутрішнього психологічного механізму, за допомогою якого забезпечується централізована, спрямована й активна позиція суб'єкта.

Проблема виховання майбутнього фахівця з вищою освітою набуває зараз особливої актуальності і гостроти. Сьогодні пріоритетом розвитку суспільства повинно стати духовне вдосконалення студентської молоді у педагогічному виші. Тому метою виховання молоді людини в усьому світі стає її духовне зростання, моральне становлення, культурне збагачення.

Виховна система вищих навчальних закладів – це комплекс форм, засобів, методів і принципів, що стимулюють культурно-моральний розвиток студента-майбутнього спеціаліста. У зв'язку з цим, головною метою виховання є формування загальної та професійної культури студентів, розуміння ними історії цивілізації, піднесення духовних потреб, долучення до етичних норм спілкування, а також усвідомлення свого місця в системі культури, саморозвитку і моральної свідомості [1, с. 131]. У початково-виховному процесі вищих навчальних закладів підготовка фахівця повинна активно сприяти саморозвитку та самоосвіти особистості, її здатності і готовності до освоєння системи соціальних ролей. Освітній процес у вишах повинен бути націлений на створення умов для формування культурно-моральних, духовних цінностей особистості.